

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 1 / 2021

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

**CZAS PLANOWANIA
ROZWOJU**

INNOWACJE SPOŁECZNE

**O INNOWACJACH SPOŁECZNYCH
- ODSŁONA 1SZA.**

AKTUALNOŚCI

**WYZWANIA, ZAGROŻENIA I SZANSE
ZWIĄZANE ZE ŚWIĄTEM CYFROWYM
W OKRESIE PANDEMII**

es.O.es

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków
tel.: 12-422-06-36; fax: 12-422-06-36 wew. 44
www.rops.krakow.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - redaktor naczelny
Rafał Barański
Aneta Kosiba

Skład:

Iwona Hirsch-Chojnacka

ISSN: 2719-731X

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki społecznej z Państwa terenów.

es.O.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP	2
■ AKTUALNOŚCI	4
Wyzwania, zagrożenia i szanse związane ze światem cyfrowym w okresie pandemii.	4
■ SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ	8
Czas planowania rozwoju ekonomii społecznej.	8
wESpół w zespół by... poradzić sobie w czasie pandemii.	9
■ INNOWACJE SPOŁECZNE	11
O innowacjach społecznych – odłona pierwsza.	11
■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ	13
„Wyzwania 2020 roku - perspektywa pracowników małopolskich OPS i PCPR”.	13
„Moja Ekorodzina” – konkurs dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.	16

WSTĘP

Szanowni Państwo,

rodzina ma fundamentalne znaczenie dla jednostki jak i dla życia społecznego. Niezwykle ważne w polityce Smorzađu Województwa Małopolskiego są rodziny, stąd nasze działania koncentrują się na stworzeniu w regionie odpowiednich warunków dla funkcjonowania i rozwoju małopolskich rodzin.

Okres pandemii spowodował zmiany w życiu codziennym, które wywarły duży wpływ na kondycję rodzin. Wyzwaniem stało się funkcjonowanie w sytuacji ograniczeń społecznych i przeniesienie życia prywatnego, a także zawodowego do przestrzeni domowej. Zdalna praca, nauczanie, odpoczynek, codzienne działania podejmowane były w większości z udziałem nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, co spowodowało, że musieliśmy nauczyć się jak zachować równowagę pomiędzy światem realnym i on – line, co nie zawsze było łatwe.

W roku bieżącym Samorząd Województwa Małopolskiego uruchomił środki finansowe na działania na rzecz rodzin, a także seniorów, w celu umożliwienia im skorzystania z różnorodnych form wsparcia, aktywności czy edukacji adekwatnych do ich potrzeb, także tych, które uwidoczniły się po okresie pandemii. Dwuletnie programy „Pakiet dla Rodziny” oraz „Aktywny Senior” z alokacją ok. 2 milionów złotych pozwoliły na dofinansowanie blisko 45 zadań zaproponowanych przez organizacje pozarządowe zawierające szeroką ofertę różnorodnych działań dedykowanych rodzinom (w tym osobom starszym). Z różnych form wsparcia będzie mogło skorzystać około 3000 Małopolan, w różnym wieku.

Nie zapominamy także o rodzinach zastępczych które podejmują się bardzo ważnej misji związanej z otoczeniem opieką tych dzieci, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w swoim biologicznym środowisku. Potrzeba funkcjonowania w szczególności rodzin zastępczych zawodowych jest ogromna, stąd działania podejmowane w województwie koncentrują się na promowaniu idei rodzicielstwa zastępczego oraz szkoleniu kadry systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Wyrazem powyższego był Małopolski Dzień Rodzicielstwa Zastępczego świętowany w roku bieżącym z udziałem wielu rodzin, które zechciały spędzić wspólnie czas i przygotować prace konkursowe w konkursie „Moja EkoRodzina”.

Szanowni Państwo przygotowując się na nowy okres programowania i projektując wsparcie w ramach nowej perspektywy finansowej, uwzględniliśmy inicjatywy wspierające stały rozwój małopolskich rodzin. Nie mam wątpliwości, że właściwym kierunkiem polityki samorządu województwa, poprzez który możliwe będzie osiągnięcie zrównoważonego rozwoju będzie podejmowanie działań w obszarze społecznym, gospodarczym czy środowiskowym, z myślą o małopolskich rodzinach.

Łukasz Smółka

Wicemarszałek Województwa Małopolskiego

MAŁOPOLSKA

Szanowni Państwo,

Zapraszam do lektury magazynu „es.O.es” poświęconego zagadnieniom z obszaru polityki społecznej, wydanego w zmienionej formule, która mam nadzieję spełni Państwa oczekiwania.

W bieżącym numerze znajdziecie Państwo szereg interesujących artykułów związanych w szczególności z wyzwaniami jakie postawił przed nami rok 2020 i trwająca do chwili obecnej sytuacja pandemii. Niewątpliwie jedną z istotnych zmian była konieczność korzystania prawie w każdej dziedzinie życia z nowoczesnych technologii. Można powiedzieć, że do internetu przeniosło się nasze życie zawodowe i prywatne. Czy nadmierne korzystanie z komputera czy smartfona może doprowadzić w przyszłości do negatywnych konsekwencji w funkcjonowaniu w życiu społecznym i rodzinnym? Z artykułów specjalistów, ekspertów badających wpływ nowych technologii na dzieci i dorosłych, którzy wzięli udział w wojewódzkiej konferencji pn. „Nieograniczony świat nowych technologii wyzwaniem współczesnej rodziny”, możemy dowiedzieć się o jasnych i ciemnych stronach funkcjonowania „on line”, poznać sposoby dbania o higienę cyfrową oraz pozytywne i zdrowe sposoby na radość i rozwój jako alternatywy dla świata cyfrowego.

Czas pandemii spowodował także zmiany w funkcjonowaniu zarówno instytucji publicznych jak i organizacji pozarządowych, które niejednokrotnie znalazły się w trudnej sytuacji ekonomicznej czy kadrowej. Jednym z priorytetowych zadań w początkowej fazie epidemii było zorganizowanie pomocy dla tych podmiotów ekonomii społecznej, które najbardziej dotknięte zostały skutkami izolacji społecznej i gospodarczej. W ramach program „wESpół wspieramy ekonomię społeczną” wsparciem grantowym o łącznej wartości 200 000 zł objęto 15 podmiotów, kierujących działania do ponad 2000 osób, kilkudziesięciu instytucji i społeczności lokalnych z Małopolski. Istotność tego rodzaju działań nie budzi wątpliwości.

W bieżącym numerze rozpoczynamy także cykl prezentacji innowacji społecznych, mających na celu podniesienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektów Inkubator Dostępności i Inkubator Włączenia Społecznego. Będziecie Państwo mogli zapoznać się z niezwykle interesującymi rozwiązaniami stworzonymi przez osoby obdarzone wyobraźnią, empatią i otwartością na potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji, które mają ułatwić im codzienne funkcjonowanie.

Życzę udanej lektury!

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

AKTUALNOŚCI

WYZWANIA, ZAGROŻENIA I SZANSE ZWIĄZANE ZE ŚWIATEM CYFROWYM W OKRESIE PANDEMII

Doświadczenie ponadrocznego czasu pandemii spowodowało wzrost wpływu nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych na życie każdej rodziny, z całym ich bogactwem i różnorodnością. Do domu każdej z rodzin wkroczyły na stałe smartfon, tablet, komputer, zdalne nauczanie, zdalna praca oraz przestrzeń wirtualna i w sposób nieodwracalny zajęły przestrzeń każdego z nas. Czy powyższe zjawisko rodzi zagrożenia dla współczesnej rodziny, a może stwarza szanse? Jak zachować balans w korzystaniu z dobrodziejstw świata cyfrowego, i czy alternatywą dla świata cyfrowego może być odkrywanie sensu dotychczasowych wartości?

Te i inne tematy zostały poruszone podczas konferencji pn. „Nieograniczony świat nowych technologii wyzwaniem współczesnej rodziny” zorganizowanej w ramach obchodów Małopolskiego Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w dniu 27 maja w formule zdalnej. Goście – eksperci badający wpływ nowych technologii na dzieci i dorosłych oraz eksplorujący nowe zjawiska, które powstały w nieodłącznym związku z nowymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi wygłosili prelekcje o tzw. higienie cyfrowej, a także o zdrowych sposobach na radość i rozwój stanowiących alternatywę dla świata cyfrowego. Poniżej podsumowanie niektórych z nich.

CO MŁODZI LUDZIE NAPRAWDĘ ROBIĄ W INTERNECIE - TAKŻE W CZASIE PANDEMII?

dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM - Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

To, że młodzi ludzie korzystają z internetu wydaje się być czymś oczywistym. Często jednak naszym przekonaniem na temat wykorzystania przez nich internetu towarzyszy wiele błędów. Bardziej sobie wyobrażamy to co potrafili zrobić

w internecie i to co robią młodzi ludzie niż wiemy jaka jest prawda.

Sprowadza się to głównie do trzech błędów przedstawionych niżej:

1. Myślimy o dzieciach i młodzieży jako grupie homogenicznej, jeśli idzie o używanie mediów. W rzeczywistości jednak mamy do czynienia z wieloma podgrupami silnie różniącymi się kompetencjami cyfrowymi i praktykami medialnymi w internecie.

2. Koncentrujemy się nadmiernie na ciemnej stronie wykorzystania mediów

(np. cyberprzemocy, niebezpiecznych treściach, czyli myślimy w kategoriach paradygmatu ryzyka. Czasami kompletnie pomijamy paradygmat szans – czyli obszar korzystnych rozwojowo i społecznie działań młodych ludzi online.

3. Rozumiemy funkcjonowanie młodych ludzi online jako alternatywny, wirtualny świat, istniejący osobno w stosunku do tego co bywa nazywane „światem realnym”. W rzeczywistości jednak badania pokazują, że funkcjonowania online i offline są bardzo spójne i nie powinny być traktowane jako oddzielne i nierównoprawne.

Te trzy obszary myślenia, a właściwie pewne błędy w myśleniu dotyczącym młodych ludzi jako użytkowników mediów łatwo podważyć wnikliwie analizując wyniki badań zawarte w publika-

cjach z dużych badań przeprowadzonych w naszym kraju.

Należą do nich badanie EU Kids Online przeprowadzone w najnowszej edycji w 19 krajach (Pyżalski, i in., 2019) oraz badanie zdalনাuczanie.org przeprowadzone w 34 szkołach w trakcie zamknięcia szkół i edukacji zdalnej (Ptaszek i in., 2020).

Bibliografia:

Ptaszek, G., Stunża, G. D., Pyżalski, J., Dębski, M., Bigaj, M. (2020). Edukacja zdalna: co stało się z uczniami, ich rodzicami i nauczycielami? Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Pyżalski, J., Zdrodowska, A., Tomczyk, Ł., Abramczuk, K. (2019). Polskie badanie EU Kids Online 2018. Najważniejsze wyniki i wnioski. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM

O FEAR OF MISSING OUT (FOMO), CZYLI LĘKU PRZED ODŁĄCZENIEM

dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytet Warszawski

Fear of Missing Out (dalej: FOMO) nie jest nowym zjawiskiem. Już w latach 90. Dan Herman opisał je jako obawę „przed niewykorzystaniem wszystkich dostępnych możliwości i jednocześnie utratę spodziewanej radości, związanej z wyczerpaniem wszystkich tych możliwości”. Od tego czasu termin zyskiwał stopniową popularność, a media oraz naukowcy interesowali się nim coraz częściej. Prawdziwy przełom nastąpił w 2013 roku, kiedy w prestiżowym czasopiśmie „Computers in Human Behavior” pojawił się tekst Andrew K. Przybylskiego et al. Badacze uznali wówczas FOMO za „wszechogarniający lęk, że inne osoby w danym momencie przeżywają bardzo satysfakcjonujące doświadczenia, w których ja nie uczestniczę”. Co najważniejsze, naukowcy nie tylko sformułowali jedną z najpopularniejszych definicji zjawiska, ale także powiązali je Internetem. Opracowali również narzędzie badawcze do pomiaru fenomenu (tzw. „skalę FOMO”), które potem wykorzystano w wielu pracach naukowych. Właśnie od 2013 roku można zaobserwować masowy przyrost publikacji poświęconych FOMO. Ich częstym, wspólnym mianownikiem, jest połączenie Fear of Missing Out ze strachem/lękiem przez niedoinformowaniem, odłączeniem, wyłączeniem i pominięciem. Od czego? Wydarzeń kulturalnych, spotkań towarzyskich, strumienia informacji, innymi słowami: możliwych do wykorzystania opcji.

Osoba odczuwająca FOMO nieustannie obserwuje otaczający świat oraz ludzi z tzw. grup odniesienia. Porównuje się do innych i widzi

własne niedostatki (często je zresztą wyolbrzymia). Próbuje te braki niwelować, usiłując skorzystać z nadmiarowo dostępnych opcji. Nie jest jednak w stanie sięgnąć po wszystkie możliwości, w związku z czym poczucie pustki i niedosytu się potęguje. Wzmacnia je też niezadowolenie z dokonanych wyborów oraz przeświadczenie, że „inni mają więcej niż ja, wiedzą i umieją więcej, bywają wspólnie – lecz bez mnie – w lepszych miejscach i są lepiej poinformowani”. Innymi słowami, „fomers” to personifikacja przysłowia „wszędzie dobrze, gdzie nas nie ma”, z zawsze „pustą do połowy szklanką”, której nie da się napęścić. Konsekwencje owego zapełnienia się w obawę przed wypadnięciem z obiegu są dojmujące. Prace naukowe wskazują na m.in. tendencje depresyjne, zanizowaną samoocenę, deficyty emocjonalne i zmienność nastrojów.

Istnieją także liczne dowody na związek między FOMO a światem cyfrowym. Niewłaściwe – bo nadmiarowe i kompulsywne – korzystanie z Internetu, mediów społecznościowych czy urządzeń ICT może prowadzić nie tylko do powyższych wspomnianych skutków, ale i je wzmacniać, spektrum przykrych konsekwencji poszerzając o uzależnienia. Jak wiadomo, środowisko online

pozostaje zawsze w zasięgu naszej ręki i oferuje niekończący się, ciągle aktualizowany, przebogaty i niemożliwy do skonsumowania strumień wiadomości oraz zasobów zróżnicowanej wiedzy. Co więcej – umożliwia nawiązywanie rozbudowanych i nieograniczonych kontaktów międzyludzkich, jednocześnie oferując narzędzia do nie tylko obserwacji, ale i autokreacji. Jednak to, co wydaje się korzystne, dla fomersa może okazać się problematyczne. Jego pogoń za byciem na czasie, „w obiegu świata”, potrzeba poznania wszystkiego i bycia wszędzie w świecie cyfrowym przyśpieszają. Co więcej: osoba o wysokim stopniu sfomowania mocniej zaangażuje się w media społecznościowe i będzie z nich korzystała w niebezpieczny sposób (np. prowadząc samochód lub w samolocie), odczuje silniejszy lęk przed brakiem telefonu komórkowego czy po prostu spędzi znacznie więcej czasu w Internecie. Idąc tym tropem – łatwiej uzależni się od użytkowania smartfonów i przebywania w środowisku online.

A kto cierpi na FOMO? Nawet 4 miliony internautów powyżej 15 roku życia. Przede wszystkim są to ludzie młodzi (nastolatki, tzw. młodzi dorośli), ale zjawisko jest widoczne także wśród dzisiejszych czterdziestolatków. Można zakładać, że jeśli

nie podejmiemy skutecznej walki o cyfrowy dobrostan i cyfrową higienę, to granica wieku osób najsilniej sfomowanych przesunie się – tym bardziej, że pandemia nie oszczędza nikogo, w równym stopniu wymuszając na nas korzystanie z cyfrowych narzędzi. I to od nas samych zależy, czy poddamy się zewnętrznej i wewnętrznej presji, aby wiedzieć wszystko o wszystkich i zawsze być wszędzie. Im prędzej zrozumiemy, że nie jest to możliwe, tym łatwiej uciekniemy od FOMO i/lub zaczniemy z nim walkę. Może się ona okazać niełatwa i mozolna, ale dla komfortu psychicznego na pewno warto ją podjąć. I wcale nie musi oznaczać to kategorycznej rezygnacji z dobrodziejstw digitalizacji: wystarczy, że po prostu będziemy z nich korzystać odpowiedzialnie i mądrze, pamiętając, że jako dorośli jesteśmy również wzorem dla młodszych. Tak więc to nasze postępowanie może łańcuch FOMO zacieśnić lub przerwać. Być może warto się nad tym zastanowić, zanim podczas rodzinnego posiłku ponownie sięgniemy po telefon?

Przydatne, przykładowe linki:

1. Raporty „FOMO. Polacy a lęk przed odłączeniem” (Jupowicz-Ginalska et al., 2018, 2019): <https://www.wdib.uw.edu.pl/fomo>
2. „FOMO i nadużywanie nowych technologii – poradnik dla rodziców” (Witkowska, 2019): https://akademia.nask.pl/publikacje/FOMO%20i%20e-uzale%5%BCnienia_internet.pdf
3. Poradnik dla rodziców i nauczycieli „Klikam z głową” (UKE, 2019): <https://cik.uke.gov.pl/edukacjatop/klikam-z-glowa/materialy-edukacyjne/poradnik-dla-nauczycieli-i-rodzicow,4.html>
4. Projekt badawczy „Młodzi Cyfrowi. Nowe technologie. Relacje. Dobrostan” (Debski & Bigaj, 2020): https://dbamomojzasieg.pl/wp-content/uploads/2021/03/Mlodzi-Cyfrowi.-Nowe-technologie.-Relacje.-Dobrostan_ksiazka-1.pdf
5. Książka „Zdalne nauczanie a adaptacja do warunków społecznych w czasie epidemii koronawirusa” (Ptaszek et al., 2020): https://zdalnenauczanie.org/wp-content/uploads/2020/10/ZDALNA-EDUKACJA_FINAL.pdf

■ PEDAGOGIKA SENSU CZYLI PROFILAKTYKA PUSTKI EGZYSTENCJALNEJ

mgr Tomasz Gubała - Fundacja Wspomagająca wychowanie ARCHEZJA

Nadrzędnym celem proponowanej przez nas logo-profilaktyki, jest poprawa stanu zdrowia psychicznego polskiego społeczeństwa, a co za tym idzie zminimalizowanie problemu uzależnień i szeroko pojętych zachowań ryzykownych.

Słaba kondycja psychiczna jest widoczna i odnotowana w wielu raportach dotyczących skali patologicznych zjawisk, takich jak: alkoholizm, narkomania, depresje, uzależnienia behawioralne oraz poczucie rozpaczy i samotności. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną prób samobójczych, a raport o skali tego zjawiska w Małopolsce jest porażający, szczególnie jeśli chodzi o ludzi młodych w czasie pandemii Covid-19. Warto dodać, że ilość prób samobójczych jest istotnym wskaźnikiem kondycji psychicznej społeczeństwa.

Badania nad kondycją psychiczną młodzieży zostały przeprowadzone w marcu 2021 roku na grupie 509 uczniów w kilkunastu szkołach jednej z podkrakowskich gmin, za pomocą metody sondażu diagnostycznego. W kwestionariuszu ankiety uwzględniono następujące zjawiska:

- Trudności epidemii
- Relacje w rodzinie
- Poczucie sensu życia
- Skala Wartości
- Uzależnienie od Internetu
- Depresyjność
- Post-traumatyczny wzrost (PTGI)

Analizy pokazują, że w przedziale wiekowym 11-15 lat podwyższone objawy depresyjności występują u 15% uczniów, natomiast wysokie i bardzo wysokie wykazuje 19% badanych.

Objawy uzależnienia od Internetu posiada 18% uczniów.

Niepokojące jest, że 12% badanych posiada równocześnie objawy depresji i uzależnienia od Internetu.

Zauważono istotne statystycznie korelacje pomiędzy poczuciem sensu życia a objawami depresji i uzależnienia. Wyższe poczucie sensu życia występowało z większym wskaźnikiem post-traumatycznego wzrostu.

Również wspierające relacje w rodzinie występowały z wyższym poczuciem sensu życia oraz mniejszymi objawami depresyjności.

Okazało się, że trudności epidemii, choć korelują istotnie statystycznie z objawami depresji czy uzależnienia, siła tej korelacji jest słaba, co wskazuje na to, że epidemia pogłębiła te zjawiska i ukazała ich skalę, choć prawdopodobnie istniały już przed pandemią i wynikają bardziej z relacji w rodzinie.

Postawionym zadaniem jest wskazanie pewnych tendencji zachowań ryzykownych, oraz czynników ryzyka i czynników chroniących, które mogą stanowić podstawę do konstrukcji szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych oraz podjęcia odpowiednich działań edukacyjnych, profilaktycznych i pomocowych. Jest także podstawą i zachętą do pogłębionej diagnozy psycho-pedagogicznej w sytuacji wystąpienia istotnych wskaźników zachowań ryzykownych (np. uzależnienie od Internetu czy depresja).

Przedstawione wyniki, czyli mówiąc wprost; wyższe poczucie sensu życia jest czynnikiem chroniącym

przed całym spektrum zagrożeń, jest punktem wyjścia dla szukania odpowiedzi, na nasuwające się pytanie; co robić?

Szukając skutecznych rozwiązań, przyglądaliśmy się jak radzono sobie w dramatycznych kryzysach w przeszłości, czy pojawiały się rozwiązania systemowe, wykraczające poza indywidualną pomoc psychologiczną czy duchową. W analogicznej sytuacji w Austrii, w końcu lat 30 ubiegłego wieku, wręcz stuprocentową skutecznością wykazał się profesor Viktor Frankl – twórca tzw. Trzeciej Wiedeńskiej Szkoły Psychoterapii, stosując swoją autorską metodę - logoterapię. Według logoterapii, człowiek zawsze ma możliwość przekucia każdej porażki i tragedii w zwycięstwo, natomiast pomiędzy patologicznym cierpieniem a ucieczką od cierpienia jest jeszcze jedna droga — odkrycie jego sensu.

Zdaniem V. Frankla u źródeł patologicznych zjawisk psychicznych, jak narkomania, alkoholizm, przestępczość młodocianych, depresje i próby samobójcze leży ostatecznie pustka życiowa i nuda, brak głębszego sensu życia, brak wyższych ideałów i celów, a nastawienie tylko na konsumpcję i użycie, co szybko musi prowadzić do wyczerpania i przesytu życiowego. Utrata ukierunkowania na sens i wartości, czyli na świat Logosu, prowadzi do powstania pustki egzystencjalnej i frustracji, co

www.cuder.pl

z kolei w prostej linii wiedzie do różnych zaburzeń.

Zwłaszcza młodzi ludzie bardzo często sięgają po złudne namiastki szczęścia, alkohol czy narkotyki wtedy, gdy tracą podstawową orientację na sens i wartości, gdy zagubią się w życiu i nie wiedzą jakie jest ich powołanie i sens życia, ale też go nie szukają.

Działania profilaktyczne oparte o teorię Frankla, oraz antropologię adekwatną K. Wojtyły rozwijane są od lat przez naszą fundację „Archezja”. Ciągłe prowadzimy ewaluację efektów tych działań i uczymy się w praktyce skutecznego działania. Dzięki doświadczeniu i bliskiej współpracy w ekspertami Krakowskiego Instytutu Logoterapii, powstała koncepcja logoprofilaktyki, czyli działań teoretycznie osadzonych w logoteorii V. Frankla z zastosowaniem metod Logoterapii, pedagogiki przeżyć i autorskich metod, m.in. immersji w grę. Nasze doświadczenia w pracy profilaktyczno-wychowawczej oraz dane z ewaluacji naszych programów profilaktycznych potwierdzają potrzebę systemowego wdrożenia logoprofilaktyki do obszaru wychowania, profilaktyki, prewencji i interwencji kryzysowej. Widzimy potrzebę lepszej koordynacji działań pomocowych, badań nad przyczynami

zjawiska i interwencji kryzysowej w Polsce.

Przedstawiamy Państwu propozycję konkretnych programów logoprofilaktyki, dla młodzieży, rodziców, szkoleń dla nauczycieli oraz propozycja dla seniorów. Dla młodzieży odpowiedni jest program „CUDER – żyj z sensem” – opracowany i wdrożony na bazie 10 lat realizacji programu „Gra profilaktyczna CUDER”.

Dla rodziców i ogólnie dorosłych proponujemy formę samopomocy z udziałem moderatora, czyli grupowych spotkań „Poszukiwaczy utraconego sensu życia”. Dla nauczycieli i realizatorów programów logoprofilaktyki przygotowaliśmy szkolenia.

Dla osób w wieku senioralnym proponujemy projekt „Senior CUDER czyli gra o sens życia”.

Opracowanie:

Małgorzata Szlązak

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

CZAS PLANOWANIA ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ.

Planowanie wsparcia dla sektora ekonomii społecznej toczy się w roku 2021 na wielu poziomach. Pojawił się rządowy projekt ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej, który był poddany intensywnym konsultacjom społecznym. Równoległe toczą się prace nad krajowym i regionalnym planem rozwoju ekonomii społecznej na kolejne 10 lat. Wszystko po to by środki z Europejskiego Funduszu Społecznego i Krajowego Programu Odbudowy pozwoliły trwale wzmocnić sektor i zapewnić mu dobre warunki do funkcjonowania.

W Małopolsce dyskusja na temat przyszłości ekonomii społecznej i kierunków jej rozwoju zainicjowane zostały przez Małopolski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej poprzez utworzenie grupy tematycznej odpowiedzialnej za przygotowanie nowego wojewódzkiego planu rozwoju ekonomii społecznej. W trakcie spotkań plenarnych, warsztatów w podgrupach wypracowane zostały oczekiwane kierunki wsparcia. Wśród głównych postulatów

znalazło się stworzenie warunków do aktywniejszej współpracy z samorządem lokalnym przy realizacji usług społecznych, wykorzystanie potencjału jednostek reintegracyjnych (takich jak CIS i WTZ) do tworzenia nowych przedsięwzięć społecznych, uelastycznienie systemu finansowania nowych miejsc pracy w sektorze (odejście od formuły projektowej), wzmocnienie działań edukacyjnych i upowszechniających wiedzę o ekonomii społecznej.

Zdecydowana większość oczekiwanych zmian ma szansę na stałe wpisać się w praktykę funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej jeśli zostanie dookreślona na poziomie ustawy, a nie tylko dokumentów uszczegóławiających wydatkowanie środków europejskich. Wiosną 2022 roku ma szansę być przyjęta ustawa o ekonomii społecznej i solidarnej, która zdefiniuje status przedsiębiorstwa społecznego, określi możliwe instrumenty wsparcia sektora oraz nałoży na władze centralne i regionalne zadania związane ze wspieraniem podmiotów ekonomii społecznej. Ostateczny kształt ustawy wpłynie na zapisy krajowego programu rozwoju ekonomii społecznej, a co za tym idzie jego regionalnych odpowiedników. Na przełomie 2021/2022 roku określone będą nakłady finansowe na wsparcie ekonomii społecznej w kolejnych latach co pozwoli na sformułowanie oczekiwanych efektów realizacji regionalnego planu np. w postaci nowych miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zakończenie prac programowych planowane jest do końca roku co powinno umożliwić finansowanie zaplanowanych działań już w 2022 roku.

Opracowanie:

Michał Góra

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

WESPÓŁ W ZESPÓŁ BY... PORADZIĆ SOBIE W CZASIE PANDEMII.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (ROPS), firma UBS Business Solutions Poland (UBS) oraz Małopolski Fundusz Ekonomii Społecznej (MFES) wspierają małopolskie podmioty ekonomii społecznej (PES) w dobie pandemii koronawirusa. Wspólnie realizują program „wESpół wspieramy ekonomię społeczną”.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (ROPS), firma UBS Business Solutions Poland (UBS) oraz Małopolski Fundusz Ekonomii Społecznej (MFES) wspierają małopolskie podmioty ekonomii społecznej (PES) w dobie pandemii koronawirusa. Wspólnie realizują program „wESpół wspieramy ekonomię społeczną”.

Program ma za zadanie pomóc PES przetrwać epidemię koronawirusa oraz przystosować się do zmiennej sytuacji po jej ustaniu. Wpływa na utrzymanie zatrudnienia, a także przyczynia się do rozwoju społeczności lokalnych. Grant w wysokości 10 000 zł przekazuje firma UBS. Pozwala on na poprawę sytuacji finansowej i kadrowej podmiotu, który się bardziej widoczny w lokalnych społecznościach, wśród samorządów i w sektorze prywatnym.

Zasady ubiegania się o środki w programie „wESpół wspieramy ekonomię społeczną” są proste. Opracowany regulamin jest napisany jasnym i zrozumiałym językiem. Podmioty wnioskujące o grant wypełniają wniosek o przyznanie wsparcia. Powinny w nim podać

podstawowe informacje o instytucji, opisać planowane działania, określić możliwe do osiągnięcia wskaźniki. Ich zadaniem jest także zaplanować najważniejsze wydatki. Dokumentacja grantowa została ograniczona do niezbędnego minimum. Ma to zachęcić jak największą liczbę PES do aplikowania o wsparcie.

Proces oceny odbywa się na podstawie kart oceny. Projekty ocenione najwyżej są skierowane do dofinansowania. Podmiot podpisuje umowę o dofinansowanie z Operatorem programu – MFES, w której określone są podstawowe prawa i obowiązki. Nad przebiegiem prawidłowej realizacji projektów czuwa ROPS w Krakowie – Koordynator programu.

Podmioty, które otrzymały wsparcie powinny informować o bieżącej

realizacji swoich projektów, m.in. w mediach społecznościowych oraz na stronach internetowych. Po zakończeniu projektu są zobowiązane do wypełnienia i złożenia do organizatora sprawozdania z realizacji przedsięwzięcia. Opisują podjęte działania i wykazują jak wpływają one na lokalne społeczności. Podają także m.in. liczbę osób, które bezpośrednio skorzystały ze wsparcia oraz podmiotów objętych wsparciem. Podkreślają również wpływ projektu na zatrudnienie w podmiocie. Nie są wymagane żadne faktury, rachunki. Podmiot składa jedynie oświadczenie o tym, że zawarte w sprawozdaniu informacje są zgodne ze stanem faktycznym.

Inicjatywy realizowane w ramach programu „wESpół...” przyczyniają się do promocji ekonomii społecznej w społeczeństwie. Podmioty ekonomii społecznej stają się bardziej widoczne. Swoje działania kierują do lokalnych społeczności, różnorodnych instytucji i dużych grup odbiorców bezpośrednio lub pośrednio korzystających ze wsparcia. Niezwykle ważny jest aspekt informacyjny. Klienci korzystający z oferty produktów lub usług PES dowiadują się, że są one atrakcyjne i dobrej jakości.

Program wpływa także na promocję jego organizatorów. Został

stworzony osobny profil na Facebook'u – wEspół wspieramy ekonomię społeczną. Są na nim zamieszczane posty z bieżącej realizacji projektów.

Program „wEspół wspieramy ekonomię społeczną” to przykład udanej współpracy samorządu z sektorem organizacji pozarządowych oraz biznesem. Każda instytucja odpowiada za konkretne działania. Fundator programu przeznacza środki finansowe na realizację inicjatyw. Operator przekazuje te środki podmiotom i podpisuje z nimi umowy o dofinansowanie. Koordynator czuwa nad prawidłowym przebiegiem projektów oraz zajmuje się sprawozdawczością i promocją. W 2021 r. odbywa się już 2 edycja programu „wEspół wspieramy ekonomię społeczną”. Inicjatywy, które otrzymały grant w województwie małopolskim są różnorodne i robią wrażenie.

■ BESKIDZKA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA Z SUCHEJ BESKIDZKIEJ

w ramach grantu, przygotowywała posiłki dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Nawiązała kontakt z miejscową szkołą gastronomiczną, której uczniowie odbyli praktyki w prowadzonym przez Spółdzielnię bistro Marchewkowe Pole. Przygotowywali i dostarczali drobne przekąski do potrzebujących rodzin. Projekt wpłynął m.in. na promocję podmiotu ekonomii społecznej w lokalnej społeczności, zwłaszcza wśród młodych ludzi.

■ FUNDACJA KRAKOWSKA SZKOŁA FILMOWA

przeznaczyła wsparcie finansowe na zorganizowanie warsztatów filmowych online. Były one skierowane do młodzieży i młodych ludzi z województwa małopolskiego.

Grant pozwolił także na zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem oraz programów do zdalnej komunikacji.

■ STOWARZYSZENIE NA RZECZ WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INICJATYW LOKALNYCH STOPIŁ

prowadzi w Nowym Sączu Centrum Integracji Społecznej oraz warsztaty: krawiecki i rękodzieła artystycznego. Grant został przeznaczony na przygotowanie i testowanie pościeli oraz wyrobów z drewna wykorzystujących wzór lachowski. Produkty trafią do hoteli i restauracji oraz osób indywidualnych, które będą mogły je przetestować i dać informację zwrotną podmiotowi.

■ SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA BIOVITAMED

z Tarnowa poszerzyła swoją ofertę o usługi rehabilitacji pocovidowej dla osób, które przeszły zakażenie SARS-CoV-2. Został zorganizowany cykl zabiegów dla klientów indywidualnych trwający 10 dni. Sfinansowano też wynagrodzenie fizjoterapeuty.

■ SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „KOBIERZYN”

z Krakowa z otrzymanego grantu wsparła działalność prowadzonego

przez siebie bistra Tymiankowo. Wyposażała znajdującą się na terenie podmiotu szklarnię w system nawadniania. W ogródku znalazł się sprzęt gastronomiczny i niezbędna infrastruktura.

W latach 2020-2021 w ramach programu „wEspół wspieramy ekonomię społeczną” wsparciem grantowym wynoszącym 200 000 zł objęto 15 podmiotów. Ich działania zostały skierowane do ponad 2000 osób, kilkudziesięciu instytucji i społeczności lokalnych z Małopolski. Grant pozwolił na utrzymanie, a w niektórych przypadkach nawet na zwiększenie zatrudnienia w podmiotach osób z niepełnosprawnościami, po kryzysach psychicznych czy długotrwale bezrobotnych.

Opracowanie:

Maria Kucińska

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

■ INNOWACJE SPOŁECZNE

O INNOWACJACH SPOŁECZNYCH – ODSŁONA PIERWSZA.

Od 2016 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej inkubuje i wspiera innowacje społeczne. Odbiorcami nowych rozwiązań, które powstają w Inkubatorach Innowacji są osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze, a od 2020 również osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym. Innowacje realizowane przy wsparciu ROPS Kraków mają za zadanie ułatwiać funkcjonowanie w przestrzeni publicznej i prywatnej, zwiększać dostęp do różnego typu usług lub być produktami czy metodami pracy, które ułatwią samodzielne i aktywne życie.

■ OBU – OBUWIE PO DOMU

Innowatorka: Joanna Krokosz

Czy para pantofli jest w stanie pozytywnie wpłynąć na życie osoby starszej?

Seniorzy często mają problem z bezpiecznym poruszaniem się w najbliższym otoczeniu, wynika to z różnych schorzeń lub zwyczajnego lęku przed upadkiem, nawet jeśli jest to przestrzeń własnego mieszkania.

Naprzeciw wychodzi pomysł obuwia domowego, dostosowanego tak, aby zminimalizować ryzyko upadku, jednocześnie zapewniając noszącemu komfort.

Rozwiązanie zaproponowane przez Panią Joannę Krokosz daje seniorom możliwość większej samodzielności w obrębie własnego domu oraz zwiększa bezpieczeństwo poruszania się. Ponadto poprawia dostępność do przestrzeni w najbliższym otoczeniu, co wspiera podejmowanie codziennej aktywności, pozytywnie wpływa na samopoczucie i obniża ryzyko utraty sprawności fizycznej.

Pozostając w domu, większość czasu spędzamy w pantoflach, które nie zapewniają stabilizacji dla stopy, a wygodne i dopasowane obuwie domowe sprawia, że znacznie łatwiej jest się przemieszczać i podejmować codzienne aktywności. Obuwie zaprojektowano tak, aby nie sprawiało problemów przy zakładaniu, nie wymaga schylania się i łączyły w sobie jednocześnie wygodę, bezpieczeństwo i prostotę. Projektantka wybrała wełnę, jako główny składnik obuwia, ponieważ jest to materiał dobrze odprowadzający wilgoć i utrzymujący stałą temperaturę ciała, jednocześnie dbając o ciepło stopy. Kontakt z wełną jest również zalecany przy wielu schorzeniach czy w procesie wszelkich rehabilitacji kończyn lub kręgosłupa.

Myśląc o osobach starszych, można śmiało stwierdzić że wciąż brakuje produktów zastosowania codziennego projektowanych z myślą o ich potrzebach. Pantofle sprawdzą się zarówno dla seniorów z różnymi schorzeniami jak i osób niedowidzących, czy pozostających w procesie rehabilitacji ponieważ ich uniwersalność pozwoli na swobodę użytkowania, a zastosowane w produkcji materiały zapewnią bezpieczeństwo i komfort.

a realistyczny sposób przedstawiania zadań, pozwoli w bezpiecznej strefie, z pomocą trenerów poznać obszar dotychczas nieznaną i nabyć ważne, życiowe kompetencje.

Dodatkowo w procesie rozgrywki w użytkownikach wykształca się poczucie sprawstwa i samodzielności, podnosząc tym samym pewność siebie. Efektem nabytej wiedzy oraz elementarnych umiejętności niezbędnych do załatwiania spraw w urzędach, będzie zwiększenie dostępności do przestrzeni publicznej.

Kto skorzysta z rozwiązania?

Osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim / umiarkowanym.

Kto skorzysta z rozwiązania?

Osoby starsze, po 65 roku życia, które mają problemy z poruszaniem się, prawidłowym krążeniem krwi czy słabo widzące.

■ URZĘDOWY AMBARAS

Sylwia Ciszewska,
Marta Wiśniewska – Żygo

Wyobraź sobie na pozór prostą czynność, jak odebranie listu poleconego, czy wymianę dowodu osobistego. Wydawać by się mogło sytuacje dobrze znane, jednak całkowicie nieosiągalne dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, o ile nie otrzymają odpowiedniego wsparcia. „Urzędowy ambaras” to prosta planszówka, przenosząca nas w realia instytucji, które nierzadko budzą niepokój, a bezpośredni kontakt z ich zawilgłą strukturą może być nie lada wyzwaniem. Założeniem fabuły i mechaniki gry jest wyposażenie osób niepełnosprawnych intelektualnie w umiejętności i wiedzę,

niezbędną w kontakcie z krajobrazem urzędowych meandrów. Zadania przygotowane w ramach rozgrywki to scenki, nawiązujące do faktycznych sytuacji, jakie mogą mieć miejsce w instytucjach publicznych. Scenki bazują kartach, losowanych przez uczestników zabawy.

Gra ma na celu oswoić uczestników z funkcjonowaniem urzędowej rzeczywistości oraz jej procedurami, wskazać kierunek i sposób rozwiązywania podstawowych spraw administracyjnych i ma stanowić przygotowanie do wizyty w prawdziwym urzędzie. W skład instytucji z którymi przyjdzie się zmierzyć podczas rozgrywki wejdą: urząd pracy, urząd miasta, centrum pomocy rodzinie i urząd pocztowy.

Przykładowe czynności takie jak wysłanie listu poleconego, zgłoszenie narodzin dziecka czy poszukiwanie pracy, staną się bardziej zrozumiałe. Uczestnicy dowiedzą się gdzie zgłaszać się z konkretną sprawą,

Opracowanie:

Dominika Marszałek-Rojek

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

Aktualnie w Dziale Innowacji realizujemy dwa projekty:

- Inkubator Dostępności,
- Inkubator Włączenia Społecznego.

Więcej informacji o naborze na stronie: www.rops.krakow.pl w zakładce Innowacje społeczne.

■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

WYZWANIA 2020 ROKU – PERSPEKTYWA PRACOWNIKÓW MAŁOPOLSKICH OPS I PCPR

W toku przygotowywania „Oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2020” już po raz drugi, w związku z utrzymującym się stanem epidemicznym w kraju i regionie, poprosiliśmy małopolskie ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy w rodzinie o opisanie sytuacji związanej z pandemią koronawirusa SARS-COV-2.

Prosimy kierowników jednostek, pracowników socjalnych wypełniających formularze sprawozdania o refleksje dotyczące wpływu tego niecodziennego stanu na działalność jednostek oraz na sytuację klientów, a także o sformułowanie prognoz czyli podzielenie się z nami przewidywaniami dotyczącymi wpływu epidemii na przyszłość sektora pomocy społecznej. Powstało z tego ponad sto stron materiału, zapoznaliśmy się ze wszystkimi Państwa refleksjami. Dziękujemy za nie. Wybrane zagadnienia wraz z obszernymi cytatami umieszczone zostały w raporcie OZPS¹, opisuję je te ż skróto w niniejszym artykule. Poniżej, tak jak i w raporcie OZPS, prezentujemy najważniejsze naszym zdaniem wątki – czyli często powtarzające się opinie i te wypowiedzi, na które według mnie warto zwrócić uwagę chociaż nie były one powszechne.

PROBLEMY I ROZWIĄZANIA

Epidemia Covid-19 wymusiła przede wszystkim reorganizację pracy ośrodków pomocy społecznej. OPS podjęły się realizacji dodatkowych zadań

związanych z zabezpieczaniem podstawowych potrzeb osób przebywających w izolacji domowej lub kwarantannie. Zaangażowane były w ustalanie potrzeb, organizację i dowóz żywności, dowóz leków. Przyjmowano także różne lokalne rozwiązania zwiększające dostępność mieszkańców do informacji i pomocy - wydłużano godziny pracy ośrodków pomocy społecznej, pełniono dyżury, uruchamiano specjalne linie telefoniczne i umożliwiano klientom kontakt z OPS po standardowych godzinach funkcjonowania urzędów, także w dni wolne od pracy. Niektóre z ośrodków pomocy społecznej zaangażowane były w organizację dowozu do punktów szczepień mieszkańców mających trudności z poruszaniem się lub inne problemy zdrowotne, nie mogących dotrzeć na szczepienie samodzielnie.

Zwiększenie obowiązków pracowników socjalnych spowodowały także częste zmiany przepisów wymuszone sytuacją epidemiczną i związane z tym trudności w stosowaniu nowych regulacji – problem ten podnosiło część OPS. Sytuacja taka wymuszała: występowanie do organów nadrzędnych o interpretację, próby rozstrzygnięcia kwestii spornych pomiędzy ośrodkami,

podejmowanie decyzji pod presją czasu i odpowiedzialności za ewentualne działania nieuprawnione. Epidemia wymusiła też zmiany wielu postępowań, dla których wcześniej istniały gotowe, sprawdzone w praktyce schematy działania. Praca ośrodków pomocy społecznej w czasie epidemii koronawirusa wymagała także większej liczby sprawozdań, częstego, także codziennego, raportowania do instytucji zwierzchnich o bieżącej sytuacji w gminie, a także, ze względu na dynamiczne statystyki zakażeń i tzw. fale epidemii, częściej, a jak pisze jeden z ośrodków pomocy społecznej, nawet codziennej, reorganizacji pracy zespołu OPS. Obciążenie tego typu obowiązkami zgłaszały też powiatowe centra pomocy rodzinie.

Wiele ośrodków pomocy społecznej pisało o środkach ochrony indywidualnej i wyposażeniu ochronnym, w tym także o trudnościach w dostępie jednostek, pracowników, klientów do tych rzeczy (np. mieszkańców korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania) w początkowym okresie epidemii. W tym kontekście OPS pisały także o zwiększonych wydatkach z budżetów gmin na ten cel i pomocy z Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej. O korzyściach ze wsparcia Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej pisały także małopolskie PCPR.

Prawie wszystkie małopolskie ośrodki pomocy społecznej podnosiły kwestię ograniczonego kontaktu z klientami i problemach jakie to powoduje i jakie może przynieść w przyszłości. O problemach utrudnionego kontaktu z klientami pisały także powiatowe centra pomocy rodzinie, w podobnych kontekstach, co pracownicy gmin:

ograniczenie podstawowego narzędzia pracy pracowników socjalnych;

¹ https://rops.krakow.pl/mpliki/PS/BA/ROPS_raport_OZPS_za_2020_ost.pdf

obawy klientów przed kontaktem z pracownikiem socjalnym czy opiekunką świadczącą usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, niechętnie godzenie się na przyjęcie pomocy, niekiedy całkowita rezygnacja z świadczeń;

- utrudniony kontakt z osobami starszymi, a tym samym utrudniony, niepełny monitoring ich sytuacji. Osoby starsze często posiadają różnorodne ograniczenia zdrowotne np. mentalne czy związane z upośledzeniem słuchu, co utrudnia im lub czyni niemożliwym kontakt telefoniczny. Seniorzy często też nie posiadają komputerów, internetu, ani umiejętności korzystania z tych technologii, problem dotyczy również mieszkańców z niepełnosprawnościami będących klientami pomocy społecznej, ale też rodzin z dziećmi czy innych klientów OPS. Bywa, że i nastawienie do takich form współpracy jest negatywne;
- utrudniony monitoring sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, uzależnieniami, uwikłanych w przemoc domową.

Pojawiły się także głosy o braku sprzętu, oprogramowania i kompetencji w zespołach ośrodków pomocy społecznej umożliwiających pracę i komunikację zdalną. W związku z koniecznością przeorganizowania pracy w OPSach – praca zdalna, praca rotacyjna, kontakt z klientami na odległość, dostarczanie do ośrodka dokumentacji w formie elektronicznej itp. – pojawiła się konieczność zakupu laptopów, oprogramowania itp., co było również obciążeniem finansowym JST. Podobny problem podnosiło jedno z powiatowych centrów pomocy rodzinie, inne pisały o doposażaniu

się w sprzęt i wdrożonych rozwiązaniach umożliwiających pracę zdalną i komunikację na odległość z klientami centrum, w tym dzięki grantom pozyskanym również od Samorządu Województwa Małopolskiego.

Praca w warunkach pandemii, nowe zadania, częste zmiany, braki kadrowe i jednoczesna konieczność zapewnienia ciągłości pracy systemu pomocy społecznej powodowały obciążenie psychiczne pracowników, o czym piszą w zgromadzonym materiale.

WYZWANIA PRZYSZŁOŚCI

Rok 2020 był dla pomocy społecznej rokiem pełnym wyzwań. Obecnie trudno przewidywać jakie skutki zdrowotne, społeczne czy gospodarcze przyniesie obecna epidemia koronawirusa, spodziewać się jednak można, że pomoc społeczną czekają zmiany. Część z nich już się dokonała, bowiem zostały one wymuszone koniecznością szybkiego reagowania na zaistniałą sytuację.

Podobnie jak przed rokiem, wśród przewidywań pojawia się możliwy wzrost liczby klientów pomocy społecznej. Wśród przyczyn

podkreślana jest utrata pracy. Będzie się to wiązać z większym obciążeniem finansowym gmin przy przewidywalnych niższych dochodach samorządów.

Obok bezrobocia, niektóre ośrodki pomocy społecznej przyczyną przewidywanego zwiększenia się liczby klientów pomocy społecznej w przyszłości upatrują w prawdopodobnej konieczności zajęcia się przez pomoc społeczną osobami, które utraciły sprawność w wyniku przebytej choroby Covid-19. Może to spowodować zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, których deficyt istnieje od dawna, a także wzrost liczby świadczeń pieniężnych. Stawiono tu pytanie - czy w przypadku zwieszonej liczby klientów, czy to usług opiekuńczych czy zasiłków okresowych, ośrodki pomocy społecznej będą w stanie objąć wsparciem (finanse, kadry) wszystkich potrzebujących pomocy?

Podobnie jak rok wcześniej, formułowano obawy o skutki - już obserwowane i przewidywane - ograniczania działalności ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych działających w formule dziennej.

W opiniach pracowników małopolskich ośrodków pomocy społecznej gorsza jest kondycja psychiczna dzieci i młodzieży, a przywrócenie młodym ludziom równowagi psychospołecznej może wymagać wysiłku wielu służb.

Małopolskie ośrodki pomocy społecznej w kontekście wyzwań na przyszłość pisały o konieczności przeorganizowania pracy, tak by być przygotowanym na przyszłe sytuacje kryzysowe, ale też dysponować procedurami pracy on-line, które mogą stać się narzędziem pracy w sytuacji koniecznego dystansu, jak i nowym instrumentem poszerzającym warsztat pracowników socjalnych czy asystentów rodziny w standardowych warunkach. W tym kontekście niektóre OPS wymieniały też korzyści płynące z doświadczenia funkcjonowania w sytuacji nadzwyczajnej

- rozwinięcie umiejętności komunikacji na odległość, wdrożenie nowych metod pracy. Jednocześnie piszą o kosztach pracy w czasie epidemii, podkreślając potrzebę wsparcia pracowników socjalnych, w szczególności superwizją. Wyzwaniem związanym ze zorganizowaniem pracy ośrodków pomocy społecznej w przyszłości będzie także wyposażenie w sprzęt, oprogramowanie, nowe modele pracy w konkretnych kręgach problemowych czy z określonymi grupami odbiorców.

Małopolskie powiatowe centra pomocy rodzinie wśród scenariuszy przyszłości wskazywały dużą liczbę klientów interwencji kryzysowej i specjalistycznego poradnictwa. Również podnoszono konieczność doposażenia jednostki w sprzęt komputerowy i oprogramowanie umożliwiające pracę

zdalną i komunikację na odległość z korzystającymi z usług oraz przekonania klientów do kontaktów online. Osobną grupę wyzwań stanowiło lepsze przygotowanie się do sytuacji epidemii w przyszłości.

Opracowanie:

Małgorzata Szlązak

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

„MOJA EKORODZINA” - KONKURS DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA

„Jak o naszą planetę dbać?
Musisz bardziej EKO się stać!
Zmień trochę zwyczaje swoje,
Pokażę Ci, jak zmieniły się moje”

Idea ekologicznego stylu życia przyświecała tegorocznej XIV tej już odsłonie konkursu dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka pt. „Moja ekoRodzina”. Z licznie nadesłanych prac mogliśmy dowiedzieć się jak ważne jest dbanie o środowisko naturalne i jak wiele codziennych działań może przyczynić się do utrzymania równowagi ekologicznej.

Uroczysta Gala konkursu, stanowiąca element małopolskich obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, która odbyła się 28 maja 2021 r. w Muzeum Armii Krajowej stała się okazją do promowania niezwyklej roli rodziców zastępczych otaczających miłością dzieci wymagające wsparcia i opieki, ale również pokazała, jak ważne jest wspólne spędzanie czasu w rodzinie, wypełnione nauką i zabawą, skutkujące niezwykle kreatywnymi pomysłami.

Wiele z nich zostało dostrzeżonych w ramach tegorocznego konkursu!!!

NAGRODY

■ I. Prace indywidualne:

I miejsce

SONIA KUSZLIK, I. 14 z Krakowa,

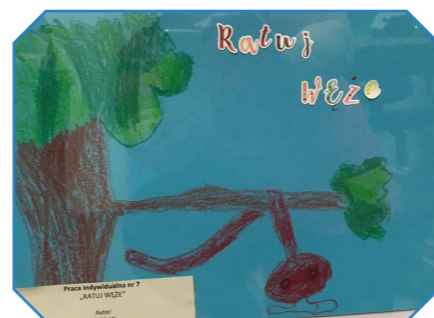
za pracę pt. „Tak moja rodzina dba o ziemię, a Twoja?” – praca zrobiła ogromne wrażenie wizualne połączeniem okrągłej formy przestrzennej z malarstwem, różnymi grafikami edukacyjnymi w temacie EKO, a przez światło wydobywające się ze środka instalacji, również z witrażem, tworząc jakby ozdobne

wypełnienia okna wykonane z kawałków kolorowego szkła wprawianych w ołowiane ramki osadzone między żelaznymi sztabami.

II miejsce

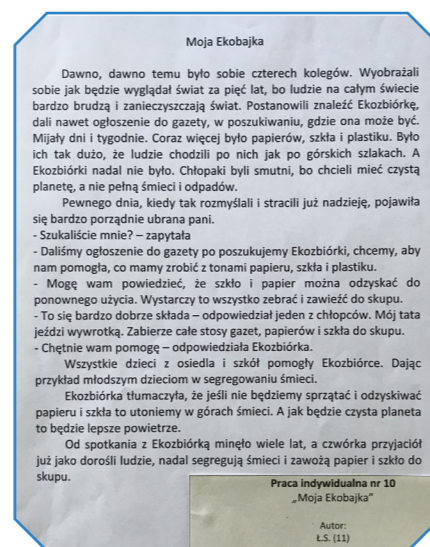
**MARCIN WALIGÓRA, I. 4
z powiatu oświęcimskiego**

za pracę pt. „Ratuj Węża” - rysunek ujął komisję swoim prostym i serdecznym przekazem, który budził uśmiech, ale też wielość skojarzeń zawartych w symbolice węża, choćby takich jak: energia, materia, ziemia, słońce, woda, wiatr, odrodzenie, podświadomość, uzdrowienie, czy odniesienia biblijne.

III miejsce

**ŁUKASZ STANISŁAWSKI, I. 11
z powiatu miechowskiego**

za pracę pt. „Moja Ekobajka” - komisja doceniła wartość opowiadania i cenne morały, które poprzez czterech przyjaciół, podpowiada jak dbać o naszą planetę.

■ II. Prace rodzinne:

I miejsce

**Państwo SYLWIA OSTROWSKA,
MARCELINA OSTROWSKA, JULIA
OSTROWSKA, NATALIA FRAŚ-
TAŃCULA,
PATRYK SZMUDZIŃSKI, JAKUB
SZMUDZIŃSKI**

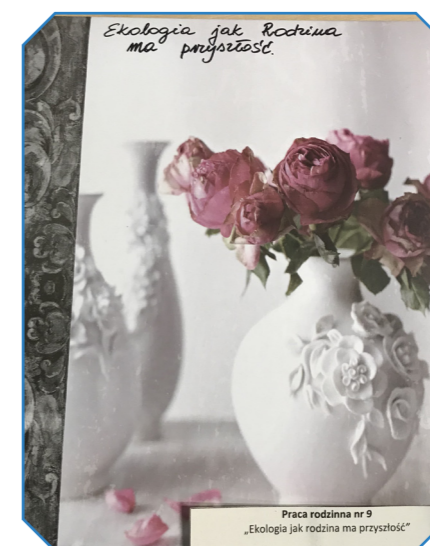

za pracę pt. „Nasza Ekozagroda” – praca zachwycała różnorodnością i precyzją wykonanych form, np. posadzonych warzyw, poszczególnych elementów zagrody, czy beczek, które zbierają deszczówkę.

II miejsce

**Państwo IWONA I RAFAŁ
ZAGÓRSCY, MAREK, JAN,
WERONIKA, NATAN ZAGÓRSCY,
ŁUKASZ STANISŁAWSKI, ALAN
I OSKAR WITKOWSKI z powiatu
miechowskiego**

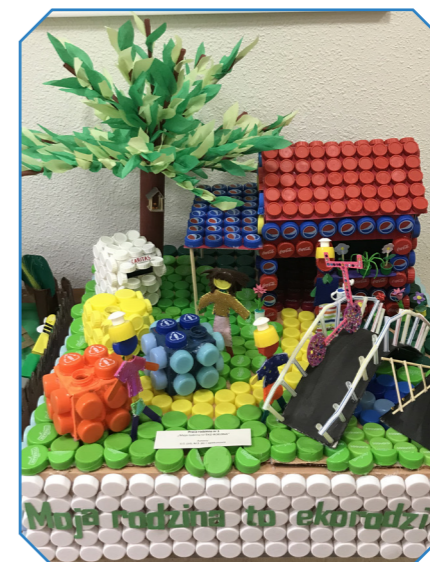
za pracę pt. „Ekologia jak Rodzina ma przyszłość” - praca w formie fotograficznej kroniki codzienności życia ekorodzinnego, ujęła swoim świadectwem dbania o przyrodę, rośliny, zwierzęta i otoczenie.

III miejsce

**Państwo MAŁGORZATA
i MARIUSZ LASKOWSCY ORAZ
DAWID I MIKOŁAJ ŚLIWA
z Krakowa**

za pracę pt. „Moja Rodzina to EKO RODZINA” - praca, która zrobiła wrażenie wizualne w sposobie wykorzystania kolorowych nakrętek do utworzenia artystycznego ekoobiektu.

WYRÓŻNIENIA

■ I. Prace indywidualne:

**MARTA PRZYBYLSKA, I. 13
z Krakowa**

za pracę pt. „MY”, – praca zwróciła uwagę swoim oszczędnym w środkach ekoprzekazem graficznym, zamykającym się w tryptyku, gdzie pierwsza jego część odwołuje się do symbolu, druga do rodziny i trzecia do czynu.

**KINGA POPEK, I. 13 z powiatu
tarnowskiego**

za pracę „U nas dzieci segregują śmieci” - praca zwróciła uwagę ciekawym zastosowaniem techniki kolażu w obfitym wypełnieniu różną materią pojemników na śmieci oraz zakończeniem formy całej pracy – tęczę.

PATRYK WEJDMAN, I. 13 z Krakowa

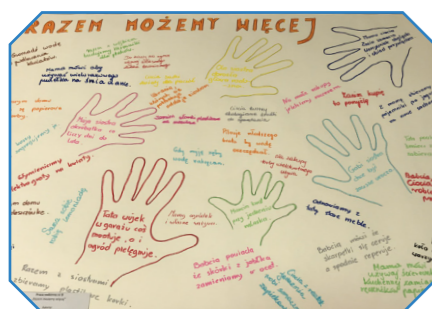
za pracę „Pomóżmy razem ziemi udźwignąć nasze śmieci” - praca zachwyca swoją różnorodnością form, materii i bogactwem soczystych kolorów.

■ II. Prace rodzinne:

Państwo JOANNA KRZCZKOWSKA, TOMASZ MATYSZKIEWICZ, OLA MOSKAL, GABI I MAJA KOCZUR, MARCIN WALIGÓRA z powiatu oświę- cimskiego

za pracę pt. „Razem możemy więcej” - praca ujęła Komisję symboliczną formą przepłatającym się słowem z rysunkiem linii kolorowych dłoni i przekazem cennych ekoporad.

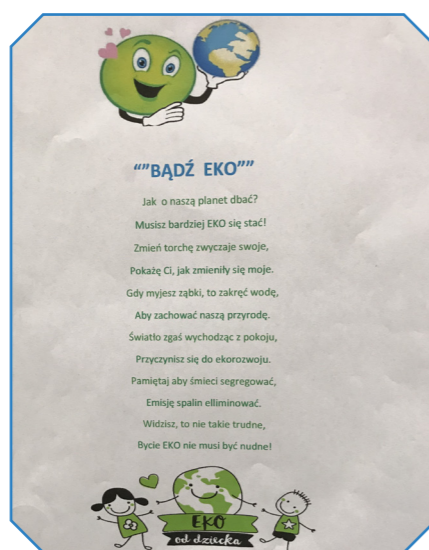

Państwo TERESA MROŻEK, JAŚ I MAŁGOSIA BOROWY z powiatu podhalańskiego

za pracę pt. „Nasz Ekozakątek” - praca w odbiorze Członków Komisji oddaje zdrową, radosną i przyjazną symbiozę życia z przyrodą.

Państwo HENRYK I EWA KAPUŚCIŃSCY, MARCEL CZYPIONKA, MAKSYMILIAN RYŁKO, OLIVIA CZARNIECKA z powiatu krakowskiego

za pracę „Bądź Eko” - praca wywołała entuzjazm formą poezji przekazującej słowem perspektywę ekorozwoju.

Wszystkim uczestnikom konkursu należą się ogromne gratulacje za pomysłowość, kreatywność i wykonanie – prace cechowały się niezwykłą dbałością o szczegóły i wyrazistością przekazu. Młodzi uczestnicy zdali egzamin z wiedzy o tym co należy robić aby zachować równowagę pomiędzy wieloma podejmowanymi codziennie czynnościami, a ekologicznym trybem życia. Kolejna edycja konkursu już za rok!

Opracowanie:

Anna Boduch-Syc
Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

Projekty:

- Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej - etap II
- Projekt: Małopolska Niania 2.0

Rzeczpospolita
Polska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty:

- Sami - Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi
- Inkubator Dostępności
- Inkubator Włączenia Społecznego
- Doskonalenie kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej
- Podniesienie kompetencji kadr OWES
- System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej

Rzeczpospolita
Polska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego